

UCHWAŁA Nr 1/2/2022

RADY DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

z dnia 4 lutego 2022 r.

w sprawie: wyrażenia opinii do projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. Na podstawie art. 41a. ust. 2 punkt 1 oraz ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1057) oraz § 2 pkt 2 oraz §11 ust. 7 Regulaminu organizacji i trybu działania oraz trybu powoływania członków Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego przyjętego Uchwałą nr 337/7217/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 5 września 2017 r.

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego zwana dalej Radą mając na uwadze:

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej zwane dalej **Rozporządzeniem Ramowym**;
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, zwane dalej **Rozporządzeniem EFRRiFS**;
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013, zwane dalej **Rozporządzeniem EFS+**;
4. Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) NR 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, zwane dalej **Rozporządzeniem Delegowanym**;

przyjmuje:

POZYTYWNA OPINIĘ

w sprawie wyrażenia opinii do projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, z następującymi uwagami.

§ 2.

Realizacja zasady Partnerstwa

1. Rada, analizując projekt programu dokonała weryfikacji pod kątem wypełnienia realizacji zasady partnerstwa określonej w Rozporządzeniu Ramowym oraz Rozporządzeniu Delegowanym
2. Zarząd Województwa Podkarpackiego wystąpił z zaproszeniem do przedstawicieli poszczególnych sektorów o wskazanie osób, które będą pełnić funkcję członków Zespołu ds. koordynacji opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2027, tj. Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych, Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego, Podkarpackiej Rady Innowacyjności, Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, organów administracji rządowej. We współpracy z RDPP WP zostało wskazanych dwóch przedstawicieli organizacji społeczeństwa Obywatelskiego do pracy w Zespole:
 - a) Stowarzyszenia „EKOSKOP” (reprezentacja społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie zrównoważonego rozwoju/ochrony środowiska),
 - b) Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu (reprezentacja społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie włączenia społecznego, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji).
3. Rada z zadowoleniem przyjmuje sposób przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Programu FEP, zwłaszcza wykorzystanie nowych sposobów tj. konferencji programowych, wysłuchania publicznego i odwróconego wysłuchania. Te metody pewnością wpłynęły na zaangażowanie społeczeństwa w proces konsultacji programu.
4. Rada wyraża podziękowanie za umożliwienie wraz z RDPP WP przeprowadzenia konsultacji z Organizacjami Społeczeństwa Obywatelskiego konsultacji projektu Programu FEP.
5. **Rada wnosi o zmianę zapisu (str. 323 FEP) wskazującego typy partnerów dostosowując je do zapisu art. 7 ust. 1 Rozporządzenia Ramowego.**
6. **Rada wnosi o umieszczenie w treści programu normy wskazującej, że proces określenia składu Komitetu Monitorującego FEP zostanie przeprowadzony poprzez uzgodnienie z instytucjami reprezentującymi odpowiednie typy partnerów w tym szczególnie z Radą (patrz. Art. 8 i art. 39 Rozporządzenia Ramowego oraz art. 4 i art. 10 Rozporządzenia Delegowanego) z zachowaniem zasady zrównoważonej reprezentacji oraz przejrzystości.**

§ 3.

Budowanie potencjału Społeczeństwa Obywatelskiego w FEP 2021-2027

1. Efektywna i skuteczna realizacja działań wspieranych z EFS+ w Programie zależy od dobrego zarządzania i partnerstwa między wszystkimi podmiotami na stosownych szczeblach terytorialnych a podmiotami społeczno-gospodarczymi, w szczególności partnerami - organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Niezbędne jest zatem, przeznaczyć odpowiednią kwotę zasobów z Programu na zapewnienie znaczącego udziału partnerów z organizacji społeczeństwa obywatelskiego we wdrażaniu komponentu EFS+ w ramach zarządzania dzielonego. Udział ten powinien obejmować odpowiednie podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie.
2. Rozporządzenie EFS+ wskazuje, że w każdym programie powinny zostać przeznaczone odpowiednie środki na ten cel, ze swoich zasobów z komponentu EFS+ w ramach zarządzania dzielonego ze względu na szczególne potrzeby, jakie partnerzy mają w tym obszarze.

3. **Dlatego Rada postuluje, żeby dokument przewidywał zwiększoną alokację – 1 % – przeznaczoną na budowanie i rozwój potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego.**
4. Rada rekomenduje typy projektów, które powinny zostać objęte wsparciem w tym komponencie (załącznik do uchwały).
5. Rada zauważa również, że środki te nie mogą być przeznaczane na rozwój administracji publicznej lub jednostek od nich zależnych oraz nie są to środki dedykowane na budowanie bezpośrednio potencjału beneficjentów środków z funduszy europejskich – służyć temu powinny fundusze z pomocy technicznej.
6. Rada proponuje wyodrębnienia oddzielnego priorytetu na ten cel.

§ 4.

Wsparcie organizacji pozarządowych jako beneficjentów Programu FEP

1. Środki Pomocy technicznej zgodnie z art. 36 ust. 1 Rozporządzenia Ramowego powinny wspierać działania, które mogą dotyczyć poprzednich i kolejnych okresów programowania, niezbędne do skutecznego zarządzania tymi Funduszami i ich skutecznego wykorzystywania, **w tym do budowania zdolności partnerów, o których mowa w art. 8, a także w celu zapewnienia finansowania na potrzeby wykonywania m.in. takich funkcji, jak przygotowywanie, szkolenie, zarządzanie, monitorowanie, ewaluacja, widoczność i komunikacja.**
2. Dlatego Rada wnosi o zwiększenie wsparcia organizacji społeczeństwa obywatelskiego jako beneficjentów oraz partnerów zaangażowanych w programowanie, realizację, monitorowanie i ewaluację Programu FEP w ramach Priorytetu 9 oraz 10:
 - a) uwzględnienie społeczeństwa obywatelskiego i organizacji je reprezentujących w pomocy technicznej;
 - b) dookreślenie zasad wsparcia partnerów zaangażowanych w realizację Programu zwłaszcza w Komitecie Monitorującym,
 - c) uwzględnienie zasady dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w opisie działań wrażliwych z punktu dostępności oraz uniwersalnego projektowania jako metody realizacji działań w ramach Programu,
 - d) uwzględnienie możliwości konsultacji, budowania partnerstw i sieci w ramach realizacji zasady partnerstwa,
 - e) rozszerzenie i podkreślenie wagi wsparcia eksperckiego, w tym doradztwa.
1. Wsparcie takie może zgodnie z art. 16 Rozporządzenia Delegowanego przybrać formę specjalnych warsztatów, sesji szkoleniowych, struktur koordynacyjnych i sieciowych lub formę wkładu w koszty udziału w spotkaniach związanych z przygotowaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i ewaluacją programów.

§ 5.

Zasady horyzontalne

1. Rada zauważa, iż kluczowe w trakcie realizacji perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 będą zasady horyzontalne opisane w art. 9 Rozporządzenia Ramowego tj.:
 - a) poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w procesie wdrażania Funduszy,
 - b) równość mężczyzn i kobiet,

- c) zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w szczególności zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
 - d) wspieranie zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienie celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić poważnych szkód”.
2. W związku z powyższym na dalszym etapie przygotowawczym oraz monitorowania, wdrażania i ewaluacji należy zwrócić szczególną uwagę i troskę, aby każdorazowo były zaangażowane organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które zajmują się powyższą tematyką.

§ 6.

Zasada dostępności:

1. Rada zauważa, że zasady horyzontalne, w tym zasada dostępności (dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami), są fundamentalne dla Programu FEP (na etapie programowania i wdrażania).
2. Ze względu na Konstytucję (między innymi art. 32), unijne i krajowe przepisy antidyskryminacyjne, Konwencję o prawach osób z niepełnosprawnościami, ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ustawę o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych itp. zasady horyzontalne muszą być bezwzględnie uwzględniane w Programie. Na to wszystko nakłada się perspektywa społeczna i demograficzna Polski, w tym starzejące się społeczeństwo.
3. Rada docenia ujęcie zasad horyzontalnych w dokumencie, wnosi jednak o wzmocnienie adekwatnych zapisów.
4. W Programie należy także odwołać się do Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami oraz dyrektywy w sprawie wymogów dostępności produktów i usług. Warto także dookreślić standardy dostępności jako „Standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027”.
5. Należy tam przywołać także uniwersalne projektowanie (jako domyślny sposób zapewniania dostępności) – na przykład wzorem art. 4 ust. 4 Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
6. Należy wskazać wymóg dostępności wprost do opisu interwencji szczególnie wrażliwych na dostępność.
7. Należy uwzględnić projektowanie uniwersalne w opisach interwencji szczególnie podatnych na projektowanie uniwersalne jako obowiązkową metodę realizacji tych interwencji.
8. Należy uwzględnić w opisach interwencji wymogi dyrektywy dostępnościowej (dyrektywy w sprawie wymogów dostępności produktów i usług). Dotyczy to wszystkich działań, a zwłaszcza tych, których beneficjentami mogą być przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe.

§ 7.

Instrument Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS)

1. Rada pozytywnie ocenia uwzględnienie w projekcie instrumentu Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS), który realizowane będzie przez Lokalne Grupy Działania poprzez wdrażanie opracowanych na poziomie lokalnym strategii rozwoju.
2. Zadaniem RLKS będzie umożliwienie lokalnym społecznościom inicjowanie i realizację w sposób partycypacyjny działań rozwojowych odpowiadających na wyzwania społeczne,

gospodarcze i środowiskowe danego obszaru, przyczynienie się do uzyskania m.in trwalszych efektów, poczynionych wskutek współodpowiedzialnych działań lokalnych społeczności.

3. Niniejsze zapisy są odpowiedzią na postulaty Rady oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego zgłaszane w toku realizacji poprzedniej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 oraz w trakcie prac przygotowawczych nad projektem programu.

§ 8.

Organizacje pozarządowe jako potencjalni beneficjenci.

1. Rada wskazuje na potrzebę uwzględnienia organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych, jako beneficjentów we wszystkich możliwych priorytetach, interwencjach oraz działaniach przewidzianych do realizacji w dokumencie – dla zapewnienia lepszej spójności społecznej.
2. Rada wzywa do ponownego przeanalizowania pod tym względem projektu Programu FEP.
3. W tej chwili organizacje pozarządowe wskazane są jako potencjalni beneficjenci jedynie w 6 celach szczegółowych:
 - a) Cel szczegółowy 2(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
 - b) Cel szczegółowy 2(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
 - c) Celu szczegółowy 2(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
 - d) Cel szczegółowy (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.
 - e) Cel szczegółowy (i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
 - f) Cel szczegółowy (ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie

- to znaczący spadek w porównaniu z perspektywą finansową 2014-2020.

§ 9.

Rynek pracy

1. Pomimo zapisów w projekcie Umowy Partnerstwa Rada wnosi o umożliwienie realizacji działań (poszerzenie katalogu beneficjentów) organizacjom społeczeństwa obywatelskiego w Priorytecie 7 – Kapitał Ludzki Gotowy Do Zmian, Cel szczegółowy 4(a) (EFS+) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,

jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;

2. Dotychczasowe doświadczenie oraz wyniki badań ewaluacyjnych dowodzą, że w proponowanych rodzajach działań:
 - a) aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy,
 - b) aktywizacja młodzieży w szczególnie trudnej sytuacji,
 - c) aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy/ wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,są o wiele skuteczniej realizowane przez podmioty spoza administracji, a zwłaszcza przez organizacje pozarządowe.
3. Proponowane rozwiązania na poziomie Umowy Partnerstwa oraz Programu nie spełniają zasady wielopoziomowego zarządzania, konkurencyjności oraz deinstytucjonalizacji.

§ 10.

Edukacja ekologiczna

1. Niezbędnym działaniem umożliwiającym realizację celów wskazanych w Zielonym Ładzie oraz FEP jest edukacja ekologiczna mająca na celu podniesienie świadomości i wiedzy na temat znaczenia dóbr przyrody, zachodzących zmian związanych z wpływem zmian klimatu oraz promocja postaw ekologicznych.
2. Zmiany klimatu na obszarze województwa pogłębiają się i nasilają. Obserwowana jest tendencja wzrostowa temperatury powietrza, wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych, zwiększenie intensywności trwania susz i nagłych powodzi, a także zmiany w długości i charakterze pór roku. Skutkiem tego są m.in. zmiany cykli hydrologicznych, obniżenie naturalnej odporności i retencji ekosystemów oraz straty materialne.
3. Celem planowanych interwencji powinno być podjęcie skutecznych i efektywnych działań adaptacyjnych, a szczególnie edukacyjnych. Ważnym obszarem interwencji powinna być Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 oraz do strategicznych kierunków działań adaptacyjnych ujętych w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.
4. **Rada wnosi o wyodrębnienie w Programie działań edukacyjnych w Priorytecie 2 – Energia i Środowisko, w:**
 - a) Celu szczegółowy 2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego jako samodzielnego rodzaju działań (typu projektu).
 - b) Celu szczegółowy 2(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia jako samodzielnego rodzaju działania.
5. Rada wnosi o:
 - a) wsparcie kompleksowej edukacji ekologicznej i klimatycznej na wszystkich poziomach: regionalnym i lokalnym, obejmującej różnorodne grupy społeczne, dzieci, młodzież, dorosłych, społeczności lokalne, nauczycieli, organizacje branżowe, administrację publiczną, w szczególności samorządy;
 - b) stworzenia szerokiej oferty szkoleniowej w obszarze ochrony klimatu i środowiska dla kadr pracowników wszystkich szczebli w firmach i urzędach, umożliwiającej zapewnienie

- odpowiedniego zaplecza intelektualnego, eksperckiego i kadrowego dla dynamicznie rozwijającej się „zielonej” gospodarki,
- c) wsparcia badań i rozwoju, realizujących interesy mieszkańców, a także realizacji zielonych innowacji społecznych, jak np. budowania i rozwijania społeczności energetycznych.
6. Możliwości realizacji elementów edukacyjnych w ramach wszystkich projektów realizowanych w ramach Priorytetu 2 oraz dodatkowe punktowanie takich działań w ramach kryteriów wyboru.

§ 11.

Edukacja poza formalna jak metoda realizacji inteligentnych specjalizacji

1. Inteligentne specjalizacje regionu są rezultatem wyboru bazującego przede wszystkim na regionalnych atutach i endogenicznych zasobach, w tym także w aktualnej i przyszłej działalności naukowo-badawczej i potencjału przedsiębiorczego.
2. W województwie podkarpackim wyznaczono cztery inteligentne specjalizacje (RIS):
 - a) lotnictwo i kosmonautyka,
 - b) motoryzacja,
 - c) jakość życia,
 - d) informacja i telekomunikacja.
3. Edukacja pozaformalna to uznany i coraz bardziej rozpowszechniony sposób zdobywania i rozwijania kompetencji, uczenia się o świecie, o innych, a także o sobie samym. Nowa ekonomia bazująca na wiedzy, informacji, innowacjach, postępie technologicznym tworzy nowe wyzwania edukacyjne, społeczne, gospodarcze i polityczne. Powyższe cele można realizować przez edukację pozaformalną. Współcześnie obserwuje się przesunięcie akcentu z edukacji formalnej, w której wiedza ma charakter obiektywny, na rzecz edukacji pozaformalnej.
4. Metody naukowej możemy uczyć każdego – od przedszkolaka po seniora. Potrzebujemy do tego inicjatyw służących upowszechnianiu wiedzy we wszystkich grupach wiekowych – imprez cyklicznych jak festiwale nauki, pikniki naukowe, spotkania z nauką. Bezценne dla rozwoju cywilizacyjnego Podkarpacia są doświadczenia wyniesione z zajęć na otwartych kursach i wykładach, w uniwersytetach otwartych, uniwersytetach dziecięcych czy uniwersytetach trzeciego wieku.
5. Pomagają one ludziom realizować ambicje naukowe, rozbudzać potencjał w dzieciach i młodzieży ale także stanowią skuteczną broń w walce z wykluczeniem edukacyjnym.
6. FEP powinny wykorzystać potencjał Podkarpackiego Centrum Nauki aby przygotować dzieci i młodzież do realizacji inteligentnych specjalizacji, zwłaszcza w obszarze lotnictwa i kosmonautyki oraz medycyny, farmacji i biotechnologii. Takie podejście zwiększy liczbę młodych ludzi chcących kontynuować edukację na istotnych dla osiągnięcia inteligentnych specjalizacji kierunkach uczelni wyższych.
7. **Dlatego Rada wnosi o uzupełnienie Cel szczegółowy 4(e) (EFS+)** poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego o dodatkowy rodzaj działań:

Kształtowanie kompetencji w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych u uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych szczególnie z wykorzystaniem metody eksperymentu.

8. Beneficjentem byłby Samorząd województwa/ Podkarpackie Centrum Nauki.

§ 12.

Uniwersytety Ludowe

1. Rada wnosi o uzupełnienie w Priorytet 5 – Infrastruktura Bliżej Ludzi, w Celu szczegółowy 2.1.5.1. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online, o dodatkowy rodzaj działań:
*„Infrastruktura edukacji pozaformalnej i nieformalnej:
– inwestycje w istniejącą infrastrukturę organizacji pozarządowych (obejmujących sale dydaktyczne/ wykładowe oraz obiekty służące edukacji pozaformalnej) wraz z zakupem wyposażenia do zajęć oraz dostosowaniem stanu technicznego istniejącej infrastruktury do wymogów nowego wyposażenia,”*
2. Rada proponuje również w tym samym celu uzupełnienie listy beneficjentów o sformułowanie: organizacje pozarządowe, w tym działające w formule Uniwersytetów Ludowych
3. Rada wnosi o uzupełnienie opisu działania w celu szczegółowym 2.1.6.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie o sformułowanie:
„...Pilotaż CWD – projekty strategiczne o wymiarze kulturowo - turystycznym. Realizacja ww. Programów odbywać się będzie przy współudziale organizacji pozarządowych nie tylko na etapie konsultacyjnym i ewaluacyjnym, ale również poprzez włączanie w działania na zasadzie partnerstw i dotacji celowych na wybrane działania w obszarze włączenia społecznego oraz w ramach edukacji pozaformalnej i nieformalnej. (...)”
4. Rada proponuje w celu szczegółowym 2.1.7.6. wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej zmianę brzmienia części rodzaje działań: „(...)”
 - wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (na przykładzie LOWE oraz edukacji nieformalnej i pozaformalnej realizowanej w formule Uniwersytetów Ludowych), np. poprzez tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób
 - z niepełnosprawnościami;
 - wsparcie w uzyskiwaniu podstawowych kompetencji, również cyfrowych (realizowane poza systemem BUR i PSF umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways - ścieżki poprawy umiejętności), w tym poprzez docieranie do grup docelowych,

- Organizacja edukacji dorosłych w formie uniwersytetów ludowych umożliwiających rozwój metody grundtvigiańskiej poprzez rozwój osobisty i zawodowy oraz zwiększenie aktywności obywatelskiej, metod wpływających na rozwój społeczności lokalnych.”

§ 13.

Uwagi redakcyjne:

1. Zmiana nazewnictwa dotyczącego Rozporządzenia Ramowego (sformułowanie rozporządzenie ogólne dotyczy perspektywy 2014-2020),
2. Ilekroć w dokumencie jest mowa o partnerach społeczno gospodarczych, otoczeniu społeczno-gospodarczym, należy go uzupełnić o kontekst podmiotów społeczeństwa obywatelskiego – na przykład dodając „partnerów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie” (np. str. 311 i 317 projektu),

§ 14.

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały:

1. Ministrowi Funduszy i Polityki Regionalnej;
2. Komisji Europejskiej,
3. Radnym Województwa Podkarpackiego,
4. Radzie Działalności Pożytku Publicznego,
5. Konwentowi Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego,
6. Komitetowi Umowy Partnerstwa oraz Podkomitetowi ds. rozwoju partnerstwa.

§ 15.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Podkarpackiego.

§ 16.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Maciej Kunysz

Przewodniczący Rady Działalności Pożytku
Publicznego Województwa
Podkarpackiego